

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

АДМІНІСТРАТИВНЕ ДЕЛІКТНЕ ПРАВО

Матеріали до семінарських занять
та самостійної роботи студентів

Електронний ресурс

Харків – 2024

УДК 342.951 (477)

А 31

Рецензенти:

С. Федчишин – д.ю.н., доцент, доцент кафедри адміністративного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

К. Ростовська – д.ю.н., доцент, доцент кафедри державно-правових дисциплін Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 7 від 16 квітня 2024 року)*

А 31 **Адміністративне** деліктне право : матеріали до семінарських занять та самостійної роботи студентів [Електронний ресурс] / уклад. Н. В. Гришина, Т. В. Хабарова, Д. В. Божко. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. – (PDF 34 с.)

Матеріали до семінарських занять та самостійної роботи студентів містять тематичний план навчальної дисципліни, методичні вказівки до семінарських занять, матеріали до самостійної роботи студентів, критерії оцінювання відповідей на семінарських заняттях.

Рекомендовано для студентів другого курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти юридичного факультету, які навчаються за спеціальністю 081 «Право».

УДК 342.951 (477)

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2024

© Гришина Н. В., Хабарова Т. В.,
Божко Д. В., уклад., 2024

ЗМІСТ

1. Вступ.....	4
2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	5
3. Методичні вказівки до семінарських занять.....	7
4. Матеріали до самостійної роботи студентів.....	19
5. Схема нарахування балів та критерії оцінювання.....	25
6. Рекомендована література.....	29

1. ВСТУП

Запропоновані матеріали з навчальної дисципліни «Адміністративне деліктне право» відображають основні форми, обсяг і напрямки роботи, студентів юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Метою викладання навчальної дисципліни є підготовка фахівців, які мають високу правосвідомість та правову культуру, володіють необхідними знаннями і практичними навичками кваліфікації адміністративних правопорушень, розгляду та вирішення справ про притягнення до адміністративної відповідальності, виявлення особливостей складу адміністративного правопорушення, здібних самостійно і грамотно приймати виважені та обгрунтовані рішення в рамках своєї професійної компетенції.

Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких загальних і спеціальних компетентностей: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи; здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин адміністративного права, здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти; здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обгрунтовувати правові позиції; здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування; здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Студенти повинні досягти таких результатів навчання: визначати переконливість аргументів у процесі оцінки задалегідь невідомих умов та обставин; здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання; оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему; використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин; виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи; готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях; надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Оволодіння даною навчальною дисципліною, необхідне для набуття широкого професійного світогляду.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Адміністративна відповідальність в праві

Феноменологія відповідальності, онтологічна та антропологічна складова у пізнанні відповідальності. Соціальна відповідальність людини. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності. Історія становлення інституту адміністративної відповідальності.

Тема 2. Поняття адміністративного правопорушення

Природа адміністративного правопорушення, ознаки адміністративного правопорушення, суспільна небезпечність та суспільна шкідливість як ознака правопорушення.

Тема 3. Склад адміністративного правопорушення

Поняття складу адміністративного правопорушення. Основні та кваліфіковані склади адміністративного правопорушення. Матеріальні та формальні склади адміністративного правопорушення. Однозначні та альтернативні склади адміністративного правопорушення. Основні та бланкетні склади адміністративного правопорушення.

Тема 4. Структура складу адміністративного правопорушення

Об'єкт складу адміністративного правопорушення. Об'єктивна сторона складу адміністративного правопорушення. Суб'єкт адміністративного правопорушення. Суб'єктивна сторона складу адміністративного правопорушення.

Тема 5. Адміністративно-правова кваліфікація

Поняття адміністративно-деліктної кваліфікації в адміністративно-деліктних відносинах. Адміністративно-правова кваліфікація та адміністративний процес. Види адміністративно-правової кваліфікації. Правила адміністративно-правової кваліфікації.

Тема 6. Провадження у справах про адміністративні правопорушення

Поняття та особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення. Суб'єкти провадження у справах про адміністративні правопорушення. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Тема 7. Адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення

Сфера охорони здоров'я населення як об'єкт адміністративно-правової охорони. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у галузі охорони здоров'я населення. Практика розгляду адміністративних правопорушень в галузі охорони здоров'я населення.

Тема 8. Адміністративна відповідальність за правопорушення, що посягають на власність

Власність як об'єкт адміністративно-правової охорони. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у галузі. Практика розгляду справ про притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на власність.

Тема 9. Адміністративна відповідальність за правопорушення, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку

Громадський порядок та громадська безпека як об'єкт адміністративно-правової охорони. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку. Практика розгляду справ про притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку.

Тема 10. Адміністративна відповідальність за правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління

Встановлений порядок управління як об'єкт адміністративно-правової охорони. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління. Практика розгляду справ про притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.

Тема 11. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері підприємницької діяльності

Підприємницька діяльність як об'єкт адміністративно-правової охорони. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у сфері підприємницької діяльності. Практика розгляду справ про притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері підприємницької діяльності.

Тема 12. Адміністративна відповідальність за правопорушення у галузі фінансів

Галузь фінансів як об'єкт адміністративно-правової охорони. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у галузі фінансів. Практика розгляду справ про притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення у галузі фінансів.

Тема 13. Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією

Корупція як об'єкт адміністративно-правової протидії. Загальна характеристика правопорушень, пов'язаних з корупцією. Практика розгляду правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Тема 14. Адміністративна відповідальність за правопорушення у галузі тваринного світу

Тваринний світ України як об'єкт адміністративно-правової охорони. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у галузі тваринного світу України. Практика розгляду справ про притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі тваринного світу.

Тема 15. Адміністративна відповідальність за правопорушення у галузі рослинного світу

Рослинний світ України як об'єкт адміністративно-правової охорони. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у галузі рослинного світу України. Практика розгляду справ про притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі рослинного світу.

Тема 16. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері цивільного захисту населення

Сфера цивільного захисту населення як об'єкт адміністративно-правової охорони. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у сфері цивільного захисту населення. Практика розгляду справ про притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері цивільного захисту населення.

3. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття № 1. Адміністративна відповідальність в праві

Навчальна мета заняття: формування комплексного уявлення про адміністративну відповідальність як вид юридичної відповідальності. З'ясування історії становлення інституту адміністративної відповідальності.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності.
2. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.
3. Принципи адміністративної відповідальності.
4. Законодавчі акти, що регулюють відносини адміністративної відповідальності.

Методичні вказівки

Розглядаючи перше питання, перш за все, необхідно акцентувати увагу на тому, що «адміністративна відповідальність» - це примусове, з додержанням установленної процедури, застосування правомочним суб'єктом передбачених законодавством за вчинення адміністративного правопорушення заходів

впливу, які вчинені правопорушником. Виходячи із запропонованого визначення - проаналізувати наведені ознаки адміністративної відповідальності. Відзначити особливості адміністративної відповідальності як інституту адміністративного права. Охарактеризувати юридичні, фактичні та процесуальні підстави адміністративної відповідальності.

Надаючи відповідь на друге питання, необхідно відзначити, що незважаючи на наявність спільних рис, що притаманні будь-якому виду юридичної відповідальності, адміністративна відповідальність у той самий час відрізняється від інших видів юридичної відповідальності. Порівнюючи адміністративну відповідальність з іншими видами відповідальності в якості критеріїв порівняння варто застосувати такі як: підстави застосування відповідальності; мета застосування відповідальності; суб'єкт відповідальності (правопорушення, злочину, делікту); суб'єкт застосування відповідальності; нормативне регулювання провадження (процесу) щодо застосування відповідальності тощо.

Характеризуючи «принципи адміністративної відповідальності», перш за все необхідно зупинитися на визначенні цієї категорії. Дати характеристику таким принципам адміністративної відповідальності, як : принцип верховенства права, законності, обґрунтованості, невідворотності відповідальності, своєчасності, справедливості, гуманізму, індивідуалізації покарання, відповідності провини та покарання.

Надаючи відповідь на четверте питання, варто відзначити, що нормативною підставою адміністративної відповідальності, крім Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), є інші законодавчі акти, зокрема Водний кодекс України, Митний кодекс України, закони України «Про запобігання корупції», «Про громадські об'єднання» тощо.

Семінарське заняття № 2. Поняття адміністративного правопорушення

Навчальна мета заняття: формування комплексного уявлення про сутність адміністративного правопорушення та його ознак.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та ознаки адміністративного правопорушення.
2. Відмежування адміністративного правопорушення від кримінального правопорушення.
3. Характеристика підходів щодо вирішення проблеми суспільної небезпеки адміністративного правопорушення.

Методичні вказівки

Розкриваючи перше питання, слід звернути увагу на законодавче визначення поняття адміністративного правопорушення, викладеного у статті 9 КУпАП. Проаналізувати співвідношення понять «правопорушення» та «проступок». Акцентувати увагу на такій особливості адміністративного правопорушення як об'єкти адміністративного правопорушення. А також

проаналізувати, закріплені у визначенні ознаки адміністративного правопорушення, зокрема – діяння, суспільну шкідливість, протиправність, винність та адміністративну караність.

Надаючи відповідь на друге питання, необхідно зупинитися на характерних відмінних ознаках між адміністративним правопорушенням та злочином. Охарактеризувати зміст таких категорій як «суспільна небезпечність» та «суспільна шкідливість».

У межах третього питання плану слід розкрити існуючі підходи до розуміння суспільної небезпеки як ознаки адміністративного правопорушення.

Семінарське заняття № 3. Склад адміністративного правопорушення

Навчальна мета заняття: сформувані цілісне уявлення про склад адміністративного правопорушення, зокрема, про поняття та види.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та зміст юридичного складу адміністративного правопорушення.
2. Класифікація юридичних складів адміністративного правопорушення.
3. Особливості юридичного складу адміністративного правопорушення, зафіксованого в автоматичному режимі.

Методичні вказівки

Розглядаючи перше питання, необхідно надати визначення категорії «склад адміністративного правопорушення». Проаналізувати загальні, родові та конкретні ознаки складу адміністративного правопорушення.

Надаючи відповідь на друге питання, слід охарактеризувати основні та кваліфіковані склади адміністративного правопорушення; матеріальні та формальні склади; однозначні та альтернативні склади; основні та бланкетні склади адміністративного правопорушення.

Характеризуючи третє питання, необхідно звернути увагу на те, що правовими особливостями адміністративного правопорушення, зафіксованого в автоматичному режимі, є те, що воно забезпечує невідворотність покарання порушників правил дорожнього руху незалежно від їх правового статусу, насамперед через накладення через спрощену адміністративну процедуру санкцій матеріального характеру. За загальним правилом, юридичний склад адміністративного правопорушення, зафіксованого в автоматичному режимі, є єдиним, формальним і спрощеним.

Семінарське заняття № 4. Структура складу адміністративного правопорушення

Навчальна мета заняття: сформувані цілісне уявлення про склад адміністративного правопорушення, з'ясувати особливості елементів складу адміністративного правопорушення.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Об'єкт складу адміністративного правопорушення.
2. Об'єктивна сторона складу правопорушення.
3. Суб'єкт складу адміністративного правопорушення.
4. Суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення.

Методичні вказівки

Досліджуючи об'єкт складу адміністративного правопорушення, варто надати визначення запропонованій категорії, а також проаналізувати такі об'єкти адміністративного правопорушення як: загальний об'єкт, родовий об'єкт, видовий об'єкт, безпосередній об'єкт. Крім того, важливо відзначити, що для складів деяких адміністративних проступків обов'язковим є предмет посягання.

Характеризуючи об'єктивну сторону складу правопорушення, необхідно надати визначення запропонованій категорії, а також охарактеризувати такі її ознаки як протиправне діяння; шкідливі (суспільно-небезпечні) наслідки діяння; причинний зв'язок між протиправним діянням і шкідливими наслідками, що настали; час, місце, умови, способи та засоби вчинення правопорушення.

Розглядаючи третє питання, перш за все, слід відзначити, що суб'єктами адміністративної відповідальності можуть бути фізичні (осудні особи, які на момент вчинення адміністративного проступку досягли шістнадцятирічного віку (ст. 12 КУпАП) та юридичні особи). Охарактеризувати загальні та спеціальні ознаки, що притаманні суб'єкту.

Аналізуючи зміст четвертого питання, варто звернути увагу на визначення категорії «суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення». Важливо акцентувати увагу на тому, що, суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення характеризується виною у формі умислу або необережності. Надати правову характеристику формам вини.

Семінарське заняття № 5. Адміністративно-правова кваліфікація

Навчальна мета заняття: засвоїти знання щодо змісту та особливостей адміністративно-правової кваліфікації.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття адміністративно-деліктної кваліфікації в адміністративно-деліктних відносинах.
2. Адміністративно-правова кваліфікація та адміністративний процес.
3. Види адміністративно-правової кваліфікації.
4. Правила адміністративно-правової кваліфікації.

Методичні вказівки

Розглядаючи перше питання необхідно надати визначення категорії «кваліфікація адміністративного правопорушення», з'ясувати зміст та призначення.

Досліджуючи друге питання варто акцентувати увагу на тому, що виходячи з нерозривності адміністративно-правової кваліфікації та адміністративного процесу, кожному виду адміністративного процесу відповідає свій вид адміністративно-правової кваліфікації. Адміністративно-правова кваліфікація є різновидом правової кваліфікації, яка являє собою юридичну оцінку сукупності фактичних обставин справи шляхом віднесення конкретного випадку до певних юридичних норм.

Відповідаючи на третє питання, необхідно відзначити, що в основі правової кваліфікації знаходиться «конкретний випадок», – юридичний факт, який саме і досліджується в процесі адміністративно-правової кваліфікації. Юридичні факти за ознакою характеру наслідків можливо класифікувати наступним чином: юридичні факти, що встановлюють право; юридичні факти, що змінюють право; юридичні факти, що припиняють право; юридичні факти, що перешкоджають виникненню або трансформації права; юридичні факти, що призупиняють право; юридичні факти, що поновлюють право.

Надаючи відповідь на четверте питання, слід зауважити, що правила кваліфікації делікту – це прийоми та способи застосування: закону; судової практики; теорії права.

Семінарське заняття № 6. Провадження у справах про адміністративні правопорушення

Навчальна мета заняття: сформуванню цілісного уявлення про структуру та зміст провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття та особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення.
2. Суб'єкти провадження у справах про адміністративні правопорушення.
3. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Методичні вказівки

Розглядаючи перше питання необхідно приділити увагу визначенню категорії «провадження у справах про адміністративні правопорушення». Дослідити ознаки та особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення.

При підготовці відповіді на друге питання, перш за все, необхідно звернути увагу на зміст ст. 213 КУпАП. Крім того, розглянути зміст прав та обов'язків осіб, які беруть участь у провадженні у справах про адміністративні правопорушення, зокрема, осіб, яких притягують до відповідальності та допоміжних учасників процесу.

Розглядаючи третє питання, необхідно проаналізувати стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення, надати їм правову характеристику.

Семінарське заняття № 7. Адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі охорони праці та здоров'я населення

Навчальна мета заняття: сформувати цілісне уявлення про склад правопорушень в галузі охорони праці і здоров'я населення та заходи юридичного впливу, що застосовуються до осіб, які вчинили такі правопорушення.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Сфера охорони праці і здоров'я населення як об'єкт адміністративно-правової охорони.
2. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у галузі охорони праці і здоров'я населення.
3. Практика розгляду адміністративних правопорушень в галузі охорони праці і здоров'я населення.

Методичні вказівки

Розглядаючи перше питання необхідно охарактеризувати зміст та особливості такого об'єкта адміністративно-правової охорони як сфера охорони праці та здоров'я населення.

Надаючи відповідь на друге питання, слід звернути увагу на перелік та склад правопорушень у сфері охорони праці і здоров'я населення, передбачений главою 5 розділу II Особливої частини КУпАП «Адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення».

Досліджуючи питання про практику розгляду адміністративних правопорушень в галузі охорони праці і здоров'я населення, необхідно звернути увагу на: суб'єкта, уповноваженого розглядати та вирішувати дану категорію справ; законність притягнення до адміністративної відповідальності у справах вказаної категорії; вмотивованість винесених постанов у справах про адміністративні правопорушення, а також стан виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення наведеної категорії.

Семінарське заняття № 8. Адміністративна відповідальність за правопорушення, що посягають на власність

Навчальна мета заняття: сформувати цілісне уявлення про склад правопорушень, що посягають на власність та заходи юридичного впливу, що застосовуються до осіб, які вчинили такі правопорушення.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Власність як об'єкт адміністративно-правової охорони.
2. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на власність.
3. Практика розгляду справ про притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на власність.

Методичні вказівки

Розглядаючи перше питання необхідно охарактеризувати зміст та особливості такого об'єкта адміністративно-правової охорони як власність.

Надаючи відповідь на друге питання, слід звернути увагу на перелік та склад правопорушень, що посягають на власність, передбачений главою 6 розділу II Особливої частини КУпАП «Адміністративні правопорушення, що посягають на власність».

Досліджуючи питання про практику розгляду адміністративних правопорушень, що посягають на власність, необхідно звернути увагу на: суб'єкта, уповноваженого розглядати та вирішувати дану категорію справ; законність притягнення до адміністративної відповідальності у справах вказаної категорії; вмотивованість винесених постанов у справах про адміністративні правопорушення, а також стан виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення наведеної категорії.

Семінарське заняття № 9. Адміністративна відповідальність за правопорушення, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку

Навчальна мета заняття: сформувати цілісне уявлення про склад правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку та заходи юридичного впливу, що застосовуються до осіб, які вчинили такі правопорушення.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Громадський порядок та громадська безпека як об'єкт адміністративно-правової охорони.
2. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку.
3. Практика розгляду справ про притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку.

Методичні вказівки

Розглядаючи перше питання необхідно охарактеризувати зміст та особливості такого об'єкта адміністративно-правової охорони як громадський порядок та громадська безпека. Надати визначення категоріям «громадський порядок» та «громадська безпека».

Надаючи відповідь на друге питання, слід звернути увагу на перелік та склад правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку, передбачений главою 14 розділу II Особливої частини КУпАП «Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку».

Досліджуючи питання про практику розгляду адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку, необхідно звернути увагу на: суб'єкта, уповноваженого розглядати та вирішувати дану категорію справ; законність притягнення до адміністративної відповідальності у справах вказаної категорії; вмотивованість винесених постанов у справах про адміністративні правопорушення, а також стан виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення наведеної категорії.

Семінарське заняття № 10. Адміністративна відповідальність за правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління

Навчальна мета заняття: сформувати цілісне уявлення про склад правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління та заходи юридичного впливу, що застосовуються до осіб, які вчинили такі правопорушення.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Встановлений порядок управління як об'єкт адміністративно-правової охорони.
2. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління.
3. Практика розгляду справ про притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.

Методичні вказівки

Розглядаючи перше питання необхідно охарактеризувати зміст та особливості такого об'єкта адміністративно-правової охорони як встановлений порядок управління. Надати визначення категорії «управління» та «публічне управління».

Надаючи відповідь на друге питання, слід звернути увагу на перелік та склад правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління, передбачений главою 15 розділу II Особливої частини КУпАП «Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління».

Досліджуючи питання про практику розгляду адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління, необхідно звернути увагу на: суб'єкта, уповноваженого розглядати та вирішувати дану категорію справ; законність притягнення до адміністративної відповідальності у справах вказаної категорії; вмотивованість винесених постанов у справах про адміністративні правопорушення, а також стан виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення наведеної категорії.

Семінарське заняття № 11. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері підприємницької діяльності

Навчальна мета заняття: сформувати цілісне уявлення про склад правопорушень у сфері підприємницької діяльності та заходи юридичного впливу, що застосовуються до осіб, які вчинили такі правопорушення.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Підприємницька діяльність як об'єкт адміністративно-правової охорони.
2. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у сфері підприємницької діяльності.
3. Практика розгляду справ про притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері підприємницької діяльності.

Методичні вказівки

Розглядаючи перше питання необхідно охарактеризувати зміст та особливості такого об'єкта адміністративно-правової охорони як сфера підприємницької діяльності. Надати визначення категорії «підприємницька діяльність».

Надаючи відповідь на друге питання, слід звернути увагу на перелік та склад правопорушень у сфері підприємницької діяльності, передбачений главою 12 розділу II Особливої частини КУпАП «Адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, сфері послуг, в галузі фінансів і підприємницькій діяльності».

Досліджуючи питання про практику розгляду адміністративних правопорушень у сфері підприємницької діяльності, необхідно звернути увагу на: суб'єкта, уповноваженого розглядати та вирішувати дану категорію справ; законність притягнення до адміністративної відповідальності у справах вказаної категорії; вмотивованість винесених постанов у справах про адміністративні правопорушення, а також стан виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення наведеної категорії.

Семінарське заняття № 12. Адміністративна відповідальність за правопорушення у галузі фінансів

Навчальна мета заняття: сформувати цілісне уявлення про склад правопорушень у галузі фінансів та заходи юридичного впливу, що застосовуються до осіб, які вчинили такі правопорушення.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Галузь фінансів як об'єкт адміністративно-правової охорони.
2. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у галузі фінансів.
3. Практика розгляду справ про притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення у галузі фінансів.

Методичні вказівки

Розглядаючи перше питання необхідно охарактеризувати зміст та особливості такого об'єкта адміністративно-правової охорони як галузь фінансів.

Надаючи відповідь на друге питання, слід звернути увагу на перелік та склад правопорушень у галузі фінансів, передбачений главою 12 розділу II Особливої частини КУпАП «Адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, сфері послуг, в галузі фінансів і підприємницькій діяльності».

Досліджуючи питання про практику розгляду адміністративних правопорушень у галузі фінансів, необхідно звернути увагу на: суб'єкта, уповноваженого розглядати та вирішувати дану категорію справ; законність притягнення до адміністративної відповідальності у справах вказаної категорії; вмотивованість винесених постанов у справах про адміністративні правопорушення, а також стан виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення наведеної категорії.

Семінарське заняття № 13. Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією

Навчальна мета заняття: сформулювати цілісне уявлення про склад правопорушень, пов'язаних з корупцією та заходи юридичного впливу, що застосовуються до осіб, які вчинили такі правопорушення.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Корупція як об'єкт адміністративно-правової протидії.
2. Загальна характеристика правопорушень, пов'язаних з корупцією.
3. Практика розгляду правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Методичні вказівки

Розглядаючи перше питання необхідно охарактеризувати такі категорії як «корупція», «корупційне правопорушення», «правопорушення, пов'язане із корупцією», виокремити особливості наведених категорій (явища, діяння).

Надаючи відповідь на друге питання, слід звернути увагу на перелік та склад правопорушень, пов'язаних з корупцією, передбачений главою 13-А розділу II Особливої частини КУпАП «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією».

Досліджуючи питання про практику розгляду адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, необхідно звернути увагу на: суб'єкта, уповноваженого розглядати та вирішувати дану категорію справ; законність притягнення до адміністративної відповідальності у справах вказаної категорії; вмотивованість винесених постанов у справах про адміністративні правопорушення, а також стан виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення наведеної категорії.

Семінарське заняття № 14. Адміністративна відповідальність за правопорушення у галузі тваринного світу

Навчальна мета заняття: сформувати цілісне уявлення про склад правопорушень у галузі тваринного світу та заходи юридичного впливу, що застосовуються до осіб, які вчинили такі правопорушення.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Тваринний світ України як об'єкт адміністративно-правової охорони.
2. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у галузі тваринного світу України.
3. Практика розгляду справ про притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі тваринного світу.

Методичні вказівки

Розглядаючи перше питання необхідно охарактеризувати зміст та особливості такого об'єкта адміністративно-правової охорони як тваринний світ.

Надаючи відповідь на друге питання, слід звернути увагу на склад правопорушень у галузі тваринного світу, передбачений ст. 50, ст. 85, ст. 88 КУпАП.

Досліджуючи питання про практику розгляду адміністративних правопорушень у галузі тваринного світу, необхідно звернути увагу на: суб'єкта, уповноваженого розглядати та вирішувати дану категорію справ; законність притягнення до адміністративної відповідальності у справах вказаної категорії; вмотивованість винесених постанов у справах про адміністративні правопорушення, а також стан виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення наведеної категорії.

Семінарське заняття № 15. Адміністративна відповідальність за правопорушення у галузі рослинного світу

Навчальна мета заняття: сформувати цілісне уявлення про склад правопорушень у галузі рослинного світу та заходи юридичного впливу, що застосовуються до осіб, які вчинили такі правопорушення.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Рослинний світ України як об'єкт адміністративно-правової охорони.
2. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у галузі рослинного світу України.
3. Практика розгляду справ про притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі рослинного світу.

Методичні вказівки

Розглядаючи перше питання необхідно охарактеризувати зміст та особливості такого об'єкта адміністративно-правової охорони як рослинний світ.

Надаючи відповідь на друге питання, слід звернути увагу на склад правопорушень у галузі рослинного світу, передбачений ст. 77¹, ст. 83¹, ст. 88, ст. 88¹ КУпАП.

Досліджуючи питання про практику розгляду адміністративних правопорушень у галузі рослинного світу, необхідно звернути увагу на: суб'єкта, уповноваженого розглядати та вирішувати дану категорію справ; законність притягнення до адміністративної відповідальності у справах вказаної категорії; вмотивованість винесених постанов у справах про адміністративні правопорушення, а також стан виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення наведеної категорії.

Семінарське заняття № 16. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері цивільного захисту населення

Навчальна мета заняття: сформувати цілісне уявлення про склад правопорушень у сфері цивільного захисту населення та заходи юридичного впливу, що застосовуються до осіб, які вчинили такі правопорушення.

Час проведення – 2 год.

Навчальні питання:

1. Сфера цивільного захисту населення як об'єкт адміністративно-правової охорони.
2. Загальна характеристика адміністративних правопорушень у сфері цивільного захисту населення.
3. Практика розгляду справ про притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері цивільного захисту населення.

Методичні вказівки

Розглядаючи перше питання необхідно надати визначення категорії «цивільний захист». Охарактеризувати основні принципи здійснення цивільного захисту.

Надаючи відповідь на друге питання, слід звернути увагу на перелік правопорушень в сфері цивільного захисту, проаналізувати особливості складу адміністративних правопорушень в сфері цивільного захисту.

Досліджуючи питання про практику розгляду адміністративних правопорушень у сфері цивільного захисту, необхідно звернути увагу на суб'єкта розгляду та вирішення справи, статистичні дані, законність притягнення до адміністративної відповідальності у справах вказаної категорії, вмотивованість винесених постанов у справах про адміністративні правопорушення, а також стан виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення наведеної категорії.

4. МАТЕРІАЛИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота осіб, які навчаються, є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Самостійна робота включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу. Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента денної форми навчання, регламентується навчальним планом та робочим навчальним планом. Зміст самостійної роботи над навчальною дисципліною визначається програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Самостійна робота осіб, які навчаються, забезпечується системою навчально-методичного забезпечення, передбаченою програмою навчальної дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, збірниками завдань, комплектами індивідуальних семестрових завдань, практикумами, методичними рекомендаціями з організації самостійної роботи та виконання окремих завдань, електронними та іншими навчально-методичними матеріалами, дистанційними курсами. Для самостійної роботи рекомендується відповідна наукова та професійна монографічна і періодична література.

Самостійна робота з вивчення навчального матеріалу з дисципліни може проходити в Центральній науковій бібліотеці університету, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, лабораторіях, у домашніх умовах, а також у дистанційній формі за використанням системи підтримки дистанційного навчання та матеріалів дистанційних курсів.

Для забезпечення належних умов для самостійної роботи ця робота організовується, у разі необхідності, за попередньо складеним на кафедрі графіком, що гарантує можливість індивідуального доступу особи, яка навчається, до необхідних дидактичних і технічних засобів загального користування. Графік оприлюднюється на початку навчального семестру. При організації самостійної роботи з використанням складного обладнання, установок, інформаційних систем (комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого проектування, автоматизованих навчальних систем, системи підтримки дистанційного навчання тощо) забезпечується можливість одержання необхідної консультації або допомоги з боку спеціалістів кафедри.

Контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу, є обов'язковим.

Основні методи перевірки успішності студентів: усне опитування, письмовий контроль, практичні заняття, тести тощо.

№	Зміст самостійної роботи
1.	<p>Тема 1. Адміністративна відповідальність в праві <i>Ознайомитися з лекційним матеріалом та навчально-науковою літературою за темою</i></p> <p>В межах самостійної роботи опрацювати наступні питання: Історико-правовий аналіз розвитку адміністративної відповідальності в науці адміністративного права. Адміністративна відповідальність як різновид юридичної відповідальності. Методологічні підходи до дослідження адміністративної відповідальності. Нормативно-правове регулювання адміністративної відповідальності.</p>
2.	<p>Тема 2. Поняття адміністративного правопорушення <i>Ознайомитися з лекційним матеріалом, навчально-науковою літературою за темою та Кодексом України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X</i></p> <p>В межах самостійної роботи опрацювати наступні питання: Фактичні підстави настання адміністративної відповідальності. Протиправність, винність і відповідальність (адміністративне стягнення), як ознаки адміністративного правопорушення. Співвідношення понять «суспільна небезпечність» та «суспільна шкідливість».</p>
3.	<p>Тема 3. Склад адміністративного правопорушення <i>Ознайомитися з лекційним матеріалом, навчально-науковою літературою за темою</i></p> <p>В межах самостійної роботи опрацювати наступні питання: Класифікація юридичних складів адміністративного правопорушення. Практичне значення вчення про склад адміністративного правопорушення.</p>
4.	<p>Тема 4. Структура складу адміністративного правопорушення <i>Ознайомитися з лекційним матеріалом, навчально-науковою літературою за темою</i></p> <p>В межах самостійної роботи опрацювати наступні питання: Класифікація об'єктів адміністративного правопорушення: родовий, видовий, безпосередній. Кваліфіковані ознаки об'єктивної сторони адміністративного проступку. Групи шкідливих наслідків адміністративних проступків. Індивідуальні характеристики суб'єкта адміністративного правопорушення. Спеціальні суб'єкти адміністративного правопорушення. Юридична особа як суб'єкт адміністративного правопорушення.</p>

5.	<p>Тема 5. Адміністративно-правова кваліфікація <i>Ознайомитися з лекційним матеріалом, навчально-науковою літературою за темою</i></p> <p>В межах самостійної роботи опрацювати наступні питання: Особливості адміністративно-деліктної кваліфікації в адміністративно-деліктних відносинах. Правила адміністративно-правової кваліфікації.</p>
6.	<p>Тема 6. Провадження у справах про адміністративні правопорушення <i>Ознайомитися з лекційним матеріалом, навчально-науковою літературою за темою та Кодексом України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х</i></p> <p>В межах самостійної роботи опрацювати наступні питання: Завдання провадження у справах про адміністративні правопорушення. Перегляд постанови (факультативна стадія): а) оскарження постанови; б) перевірка законності постанови; в) винесення рішення; г) реалізація рішення. Виконання постанови: а) звернення постанови до виконання; б) безпосереднє виконання.</p>
7.	<p>Тема 7. Адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення <i>Ознайомитися з лекційним матеріалом, навчально-науковою літературою за темою та положеннями глави 5 розділу II Особливої частини Кодексу України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х</i></p> <p>В межах самостійної роботи опрацювати наступні питання: Проаналізувати особливості юридичного складу таких правопорушень, як : порушення вимог законодавства про працю та про охорону праці; порушення чи невиконання колективного договору, угоди; порушення санітарних норм; порушення встановленого порядку реалізації (відпуску) лікарських засобів; ухилення від медичного огляду чи медичного обстеження; порушення правил щодо карантину людей.</p>
8.	<p>Тема 8. Адміністративна відповідальність за правопорушення, що посягають на власність <i>Ознайомитися з лекційним матеріалом, навчально-науковою літературою за темою та положеннями глави 6 розділу II Особливої частини Кодексу України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х</i></p> <p>В межах самостійної роботи опрацювати наступні питання: Проаналізувати особливості юридичного складу таких правопорушень, як : порушення права державної власності на надра; порушення права державної власності на води; порушення права державної власності на ліси; дрібне викрадення чужого майна; порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності.</p>

9.	<p>Тема 9. Адміністративна відповідальність за правопорушення, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку</p> <p><i>Ознайомитися з лекційним матеріалом, навчально-науковою літературою за темою та положеннями глави 14 розділу II Особливої частини Кодексу України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х</i></p> <p>В межах самостійної роботи опрацювати наступні питання:</p> <p>Проаналізувати особливості юридичного складу таких правопорушень, як : дрібне хуліганство; поширювання неправдивих чуток; вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування; булінг (цькування) учасника освітнього процесу; мобінг (цькування) працівника; порушення встановлених законодавством вимог пожежної та техногенної безпеки; куріння тютюнових виробів у заборонених місцях; розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді; доведення неповнолітнього до стану сп'яніння; азартні ігри, ворожіння в громадських місцях; несплата аліментів; завідомо неправдивий виклик спеціальних служб.</p>
10.	<p>Тема 10. Адміністративна відповідальність за правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління</p> <p><i>Ознайомитися з лекційним матеріалом, навчально-науковою літературою за темою та положеннями глави 15 розділу II Особливої частини Кодексу України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х</i></p> <p>В межах самостійної роботи опрацювати наступні питання:</p> <p>Проаналізувати особливості юридичного складу таких правопорушень, як : неправомірне використання державного майна; лісна непокоря законному розпорядженню або вимозі поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця; порушення порядку організації і проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій; злісне ухилення свідка, потерпілого, експерта, перекладача від явки до органів досудового розслідування чи прокурора; публічні заклики до невиконання вимог поліцейського чи посадової особи військової служби правопорядку у збройних силах України; незаконне носіння військової форми одягу із знаками розрізнення військовослужбовців.</p>
11.	<p>Тема 11. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері підприємницької діяльності</p> <p><i>Ознайомитися з лекційним матеріалом, навчально-науковою літературою за темою та положеннями Кодексу України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х, законів</i></p>

	<p><i>України «Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності» від 14.10.1994 № 208/94-ВР, «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII</i></p> <p>В межах самостійної роботи опрацювати наступні питання:</p> <p>Проаналізувати особливості юридичного складу таких правопорушень, як : порушення порядку торгівлі паливом; недобросовісна конкуренція; зайняття забороненими видами господарської діяльності; зловживання монопольним становищем на ринку; неправомірні угоди між підприємцями; дискримінація підприємців органами влади і управління; порушення порядку припинення юридичної особи або підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця; порушення вимог законодавства про дозвільну систему у сфері господарської діяльності.</p>
12.	<p>Тема 12. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері фінансів</p> <p><i>Ознайомитися з лекційним матеріалом, навчально-науковою літературою за темою та положеннями глави 15 розділу II Особливої частини Кодексу України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X</i></p> <p>В межах самостійної роботи опрацювати наступні питання:</p> <p>Проаналізувати особливості юридичного складу таких правопорушень, як : порушення правил про валютні операції; порушення порядку здійснення валютних операцій; порушення законодавства з фінансових питань; порушення бюджетного законодавства; порушення порядку зайняття діяльністю з надання фінансових послуг.</p>
13.	<p>Тема 13. Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення</p> <p><i>Ознайомитися з лекційним матеріалом, навчально-науковою літературою за темою та положеннями глави 13-А розділу II Особливої частини Кодексу України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X, Законом України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 № 1700-VII</i></p> <p>В межах самостійної роботи опрацювати наступні питання:</p> <p>Проаналізувати особливості юридичного складу таких правопорушень, як : порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності; порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків; порушення вимог фінансового контролю; порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.</p>

14.	<p>Тема 14. Адміністративна відповідальність за правопорушення у галузі тваринного світу</p> <p><i>Ознайомитися з лекційним матеріалом, навчально-науковою літературою за темою та положеннями глави 15 розділу II Особливої частини Кодексу України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х</i></p> <p>В межах самостійної роботи опрацювати наступні питання:</p> <p>Проаналізувати особливості юридичного складу таких правопорушень, як : порушення права державної власності на тваринний світ; порушення правил використання об'єктів тваринного світу; незаконне вивезення з України і ввезення на її територію об'єктів тваринного і рослинного світу.</p>
15.	<p>Тема 15. Адміністративна відповідальність за правопорушення у галузі рослинного світу</p> <p><i>Ознайомитися з лекційним матеріалом, навчально-науковою літературою за темою та положеннями глави 15 розділу II Особливої частини Кодексу України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х</i></p> <p>В межах самостійної роботи опрацювати наступні питання:</p> <p>Проаналізувати особливості юридичного складу таких правопорушень, як : самовільне випалювання рослинності або її залишків; порушення законодавства про захист рослин; незаконне вивезення з України і ввезення на її територію об'єктів тваринного і рослинного світу; порушення порядку придбання чи збуту об'єктів тваринного або рослинного світу, правил утримання диких тварин у неволі або в напіввільних умовах.</p>
16.	<p>Тема 16. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері цивільного захисту населення</p> <p><i>Ознайомитися з лекційним матеріалом, навчально-науковою літературою за темою та положеннями глави 15 розділу II Особливої частини Кодексу України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х</i></p> <p>В межах самостійної роботи опрацювати наступні питання:</p> <p>Проаналізувати особливості юридичного складу таких правопорушень, як : порушення встановлених законодавством вимог пожежної та техногенної безпеки; невиконання законних вимог посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань цивільного захисту, нагляду та контролю за станом захисту територій від надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру; порушення правил пожежної безпеки на залізничному, морському, річковому і повітряному транспорті.</p>

5. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Схема нарахування балів для студентів денної форми навчання

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за залік – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60:

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях $\sum 40 = 40$:

Формула обчислення

$$\sum 40 = \frac{\sum 1}{\sum 16} \times 16 \text{ (шістнадцять)}$$

Примітка:

$\sum 40$ – сума максимальної кількості балів

$\sum 1$ – сума балів, що отримав студент за відповіді на семінарських заняттях.

$\sum 16$ – кількість семінарських занять протягом семестру.

16 – коефіцієнт

Контрольна робота – 20 балів.

Поточний контроль	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	Залік	Сума
T1-T16				
40	20	60	40	100

T1, T2 ... T16 – теми.

Критерії оцінювання усної відповіді

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях в п'ятибальній шкалі оцінок.

5 балів ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом усього практичного заняття;
- дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство;

– все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;

– правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4 бали ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;

– дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег;

– недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

3 бали ставиться за наступних умов:

– студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;

– в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача;

– відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі;

– не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

2 бали ставиться за наступних умов:

– допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;

– студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;

– викладає матеріал не достатньо логічно і послідовно.

1 бал ставиться за наступних умов:

– студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;

– виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Критерії оцінювання контрольної роботи

Завдання контрольної роботи складається з 20 тестових запитань/завдань, кожне з яких має 4 варіанти відповіді, одна із запропонованих відповідей правильна. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

Критерії оцінювання залікової роботи

Завдання екзаменаційної роботи складається з 40 тестових запитань. Кожне запитання має 4 варіанти відповіді, одна з яких є правильною. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

Схема нарахування балів для студентів заочної форми навчання

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за залік – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60:

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях $\sum 20 = 20$:

Формула обчислення

$$\sum 20 = \frac{\sum 1}{\sum 2} \times 2 \text{ (два)}$$

Примітка:

$\sum 20$ – сума максимальної кількості балів

$\sum 1$ – сума балів, що отримав студент за відповіді на семінарських заняттях.

$\sum 2$ – кількість семінарських занять протягом семестру.

2 – коефіцієнт

Контрольна робота – 40 балів.

Поточний контроль				Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	Залік	Сума
T1	T2	T3	T4				
20				40	60	40	100

T1, T2 ... T4 – теми.

Критерії оцінювання усної відповіді

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях в п'ятибальній шкалі оцінок.

5 балів ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом усього практичного заняття;
- дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство;

– все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;

– правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

4 бали ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;
- дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег;

– недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

3 бали ставиться за наступних умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;

– в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача;

– відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі;

– не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

2 бали ставиться за наступних умов:

– допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;

– студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;

– викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.

1 бал ставиться за наступних умов:

– студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;

– виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Критерії оцінювання контрольної роботи

Завдання контрольної роботи складається з 40 тестових запитань/завдань, кожне з яких має 4 варіанти відповіді, одна із запропонованих відповідей правильна. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

Критерії оцінювання залікової роботи

Завдання екзаменаційної роботи складається з 40 тестових запитань. Кожне запитання має 4 варіанти відповіді, одна з яких є правильною. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28.06.1996. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII (редакція від 14.04.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2801-12#top>.
3. Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції: Закон України від 02.12.2010 № 2735-VI. URL: zakon.rada.gov.ua/go/2735-17
4. Про систему громадського здоров'я: Закон України від 06.09.2022 № 2573-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text>
5. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України 05.04.2007 № 877-V. URL: zakon.rada.gov.ua/go/877-16
6. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 № 2939-XII. URL: zakon.rada.gov.ua/go/2939-12
7. Про особливості здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності щодо фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності: Закон України від 23.02.2012 № 4448-VI. URL: zakon.rada.gov.ua/go/4448-17
8. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15.04.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>.
9. Про зону надзвичайної екологічної ситуації: Закон України від 13.07.2000 № 1908-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1908-14>
10. Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції: Закон від 02.09.2014 № 1669-VII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1669-18>
11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>
12. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
13. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1550-14>
14. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2755-17>.
15. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: zakon.rada.gov.ua/go/2939-17.
16. Митний Кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#n1035>
17. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.12 № 5203/17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/5203-17>

18. Кодекс цивільного захисту: Закон України від 02.10.2012 № 5403- VI.
URL: zakon.rada.gov.ua/go/5403-17.
19. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII.
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
20. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/389-19>
21. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-8.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv#Text>.
22. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VI11.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.

Підручники та навчальні посібники:

1. Адміністративна відповідальність: навч. посіб. (для підготовки до заліку з дисципліни «Адміністративна відповідальність») / Р. Г. Щокін, А. Ю. Ковальчук, І. В. Костенко; під заг. ред. М. Н. Курка. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2015. 148 с.
2. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб. / [Остапенко О. І. Ковалів М. В., Єсімов С. С. та ін.] ; [Вид. 2-е, доп.] Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с.
3. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін. ; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
4. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.
6. Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. Т. Коломоєць. Київ: Істина, 2012. 528 с.
7. Галуцько В. В., Курило В. І., Короед С. О. Адміністративне право України. Т. 1. «Загальне адміністративне право»: навч. посіб.; за ред. проф. В.В. Галуцька. Херсон: Грін Д.С., 2015. 272 с.
8. Гнатюк С.С. Провадження в справах про адміністративні проступки: проблемні питання структури: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2011. 156 с
9. Загальне адміністративне право: підручник / І.С. Гриценко, Р. С. Мельник, А.А. Пухтецька та ін.; за заг. ред. І.С. Гриценка. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 568 с.
10. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
11. Колпаков В.К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): Навчальний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.
12. Мельник Р., Бевзенко Р. Загальне адміністративне право: навчальний посібник. Київ: Ваїте, 2014. 376 с.

Допоміжна література:

1. Битяк Ю. П. Адміністративна відповідальність та адміністративне правопорушення. *Проблеми законності*. 2020. Вип. 151. С. 87-100.
2. Білицька М. А. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності за правопорушення в сфері надзорництва. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Сер.: Право. 2014. Вип. 25. С. 139-141.
3. Бортник Н. П., Білінська Л. В. Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. Серія : Юридичні науки. 2016. № 845. С. 28-33.
4. Гайворонська Я. В. Адміністративна відповідальність у сфері фінансового моніторингу. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2015. № 2. С. 119-122.
5. Гаращук В. В. Адміністративна відповідальність: поняття, сутність та значення. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2017. № 2. С. 98-103.
6. Городецька І. А. Адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі охорони, використання та відтворення тваринного світу в Україні: поняття й особливості / Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2018. Вип. 1. С. 153-157.
7. Губанов О. Адміністративна відповідальність публічних службовців за порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 3. С. 127-130.
8. Дембіцька С. Л. Адміністративна відповідальність як особливий різновид юридичної. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія : Юридичні науки. 2016. - Вип. 6(2). С. 71-74.
9. Доценко О. Адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі охорони здоров'я населення. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 1. С. 128-132.
10. Іванцов В. О. Адміністративна відповідальність: узагальнюючий підхід до визначення поняття. *Право і Безпека*. 2014. № 3. С. 48-53.
11. Ковальов А. В. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. *Митна справа*. 2014. № 6(2.1). С. 199-203.
12. Ковальова С. С. Адміністративна відповідальність як дієвий механізм правового регулювання плеємної справи у тваринництві. *Право. Людина. Довкілля*. 2019. Vol. 10, № 4. С. 130-136.
13. Козаченко Ю. А. Адміністративна відповідальність у сфері забезпечення прав пацієнта: перспективи вдосконалення. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. Вип. 2(1). С. 73-76.
14. Козін В. В. Адміністративна та фінансово-правова відповідальність як види юридичної відповідальності за правопорушення у бюджетній сфері. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 4. С. 209-215.
15. Козлова Ю. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства у сфері фінансового моніторингу: проблеми та перспективи. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 12. С. 181-185.

16. Комарницька І. Адміністративна відповідальність: теоретико-правові аспекти. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. Серія : Юридичні науки. 2020. Т. 7, № 2. С. 155-161.
17. Комзюк А. Т., Липій Є. А. Адміністративна відповідальність юридичних осіб: деякі проблеми правового регулювання. *Право і Безпека*. 2017. № 2. С. 34-38.
18. Кравець М. О. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. Вип. 4. С. 75-78.
19. Кузьменко Ю. В. Адміністративна відповідальність як складник механізму протидії корупції в Україні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Юриспруденція. 2019. Вип. 39. С. 54-56.
20. Лук'янець Д. М. Інститут адміністративної відповідальності: проблеми розвитку: Монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. 220 с.
21. Лученцов Г. Адміністративна відповідальність за порушення вимог фінансового контролю. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 12. С. 169-173.
22. Лютіков П. С. Адміністративна відповідальність юридичних осіб: теоретико-правовий аналіз. *Форум права*. 2013. № 1. С. 635-641.
23. Мельничук Н., Сьома М. Еволюція категорій правопорушення та адміністративна відповідальність. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2014. № 12. С. 60-64.
24. Мендик Л. В. Адміністративна відповідальність за порушення лісового законодавства України. *Європейські перспективи*. 2012. № 2(2). С. 103-109.
25. Мовчан Р. О. Кримінальна та адміністративна відповідальність за знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу: проблеми розмежування. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*. Серія : Право. 2023. Вип. 15(2). С. 266-277.
26. Правник С. О., Соловійова О. М. Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією. *Інтернаука*. 2020. № 4(2). С. 56-62.
27. Примаков К. Ю., Братішко Н. А. Адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі охорони здоров'я населення. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 2. С. 101-107.
28. Прокопова А. В., Краковська А. Є. Адміністративна відповідальність за порушення правил щодо карантину людей. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 1. С. 193-198.
29. Савченко А. В. Адміністративна та фінансова відповідальність за правопорушення в галузі фінансів. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 2. С. 210-214.
30. Садченко М. М. Фінансово-правова та адміністративна відповідальність: порівняльний аналіз. *Наука і правоохорона*. 2014. № 4. С. 277-282.

31. Семенюк І. С. Адміністративна відповідальність посадових осіб органів місцевого самоврядування в контексті адміністративно-правової реформи. *Держава та регіони*. Сер. : Право. 2013. № 1. С. 184-188.

32. Удод М. В., Літус О. Г. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. *Вісник Академії митної служби України*. Сер. : Право. 2010. № 1. С. 90-95.

33. Ховпун О.С. Адміністративна відповідальність у фармацевтичній сфері: поняття, види та проблеми правової регламентації. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. Вип. 1(5.1). С. 137-141.

34. Хома Т. Ю. Адміністративна відповідальність за незаконне відкриття або використання за межами України валютних рахунків: теоретико-методологічні засади. *Право і суспільство*. 2017. № 5. С. 176-181.

35. Чумак О. Адміністративна відповідальність пасажирів у галузі цивільної авіації: порівняльно-правовий аналіз. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 5. С. 155-158.

36. Шемелинець І. І., П'яткова К. К. Адміністративна відповідальність за порушення встановлених законодавством вимог щодо зайняття народною медициною (цілительством). *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2017. Вип. 47(3). С. 20-23.

37. Шитий В. М. Адміністративна відповідальність у сфері управління, використання та охорони земельних ресурсів України. *Митна справа*. 2014. № 1(2.1). С. 255-261.

38. Штепенко В. М. Адміністративна відповідальність за порушення трудового законодавства. *Наукові записки [Центрально-українського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. Серія : Право. 2018. Вип. 4. С. 155-159.

39. Ярошенко А. С. Адміністративна відповідальність за порушення законодавства в галузі насінництва й розсадництва. *Право і суспільство*. 2015. № 3. С. 120-124.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України // URL :<http://www.kmu.gov.ua/> 18

2. Офіційне інтернет-представництво Президента України // URL: <http://www.president.gov.ua/>

3. Офіційний веб-портал Верховної Ради України // URL: <http://portal.rada.gov.ua/>

4. Офіційний веб-портал органів судової влади України // URL: <http://court.gov.ua/>

5. Офіційний веб-сайт Верховного Суду // URL: <http://www.scourt.gov.ua/>

6. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України // URL: <http://www.ccu.gov.ua/>

7. Офіційний веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини // URL: <http://www.ombudsman.kiev.ua/>

8. Офіційний сайт Національної бібліотеки імені Вернадського // URL: <http://archive.nbuv.gov.ua/>

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимі

Гришина Наталія Вікторівна
Хабарова Тетяна Володимирівна
Божко Дар'я Валеріївна

АДМІНІСТРАТИВНЕ ДЕЛІКТНЕ ПРАВО

Матеріали до семінарських занять
та самостійної роботи студентів

В авторській редакції

Підписано до розміщення 16.04.24 р. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 2,18. Обсяг 0,602 Мб. Зам. № 76/24.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009

Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна